

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Borgiae Tertij Societatis Iesv Generalis

Ribadeneyra, Pedro de

Mogvntiae, 1603

VII. De Pietate, morumq[ue] facilitate

urn:nbn:de:hbz:466:1-45256

gnum videri, vt qui præclaram
ei operam adhuc nauasset, eius
ratio haberetur: quique DE I A-
more, titulis sese omnibus, libe-
rorumque adeo amore, & cura
abdicaſſet, eius tutelam Pontifex
ſuſciperet. Profuit itaque durus
is parentis animus Aluaro am-
plius, DE O ita iubente, quam ſi
parens ſupplex id poſtulafſet.
Nobis item, qui in eadem fami-
lia ſumus, domesticum reliquit
exemplum, oportere nos, à re-
rum humanarum ſollicitudine
liberos, in DE VM, cui cura eſt,
eritque de nobis, amorem tra-
ducere.

CAPVT VII.

*De pietate, morumque facili-
tate.*

*Epist. 4.
ad Ruſt.
Monach.*

RECTE laudat D. Hierony-
mus Exſuperium Tolofæ
Tecto-

Tectosagum Episcopum, quod
ieiunaret ipse, ciboque demenso
suo, suum defraudans genium
vnciatim parceret, vt alios fame-
licos aleret: cruciareturque alio-
rum potius, quam sua inedia.
Idem FRANCISCO vsu venit, qui
in se rigidus erat, & seuerus; in a-
lios blandus, ac facilis: nihil vt
sibi ignosceret, aliis omnia. Pa-
rentum caritatem, vt diximus,
non exstinxerat; sed carnis, &
sanguinis amorē, diuino illo, &
cælesti permutarat. Minus quidē
erga affines blanditiis vtebatur,
tamen si quid, salua Religione
postularent, qua consolādo, qua
re, consilioq; iuuando, benignū
parentem experti sunt: vti frustra
nunquā eius operā desiderarint.
Eximia vero illius in ægrotos pi-
etas exstitit, nihil vt deesse illis
eorum, quæ medici requirerent,
pate-

pateretur. Socij omnes probe norant, tuto in illius aures, & finum deponi omnia, quæ cruciantur: mœstitiamque detegere libenter solere, siue corporis morbis, siue animi, laborarent. Neque importunos se futuros, aut molestos metuebant. Nec, ut plerique solent, de temporis angustiis exoptulaturum.

- I. Ex hac morum facilitate mos illi natus, ut nihil aspere imperaret, *Hoc facito*: vel, *Illud cura*: sed hisce blandiciis delinitos sic appellabat: *Fac, quaeso, illud DEI causa, & amore adductus. Aude resne illo, valetudine salva, proficisci? Valesne, ut in missionem Evangelicam pergere queas? Commendumne tibi erit doctoris titulum tuum, huius, vel illius artis? vel sic: In mentem mihi venit, hoc tibi munus imponere: sed animi tui sensum*

sum explorare prius libuit. Id genus officii promptos, alacresq; expertus est magis. Si quem angustiano, cruciarique comperisset, omnes ingenii nervos intendere, quare potissimum in partem laborum veniret, onus subleuaret, consolationemq; posset pius parens adferre.

Si quis humanitus lapsus, im-^{2.}pegisset in re leui, nihil acerbius eloqui solitus; hoc tantum, Ignoscit tibi DEVS, sic te sanctum videam frater: quomodo dictum, factumue illud abs te? Sin grauius deliquisset, ad se arcessitum blande compellare, nihil tamen impunitum relinquere: parentis optimi simul & medici functus officio. Crimen itaque referre, petere vt poenitentia ductus resipiscat. Paratum sese in poenae partem, licet culpae affinis non esset

Lib. 2.
sap. 11.

esset, venire, vt libro secundo demonstratum est. Hoc caritatis signo, pietatisque, quod sibi propositum erat, facile consequebatur, vt ad meliorem frugem suos ab erratis reuocaret; illud identidem vsurpans: *Facilitate nihil esse homini melius, atque clementia. & Omnia prius consilio experiri, quam armis, sapientem oportere.* Postea vero si mores, ingeniumq; mutasset in melius qui deliquerat, summa prateritorum errorum obliuio erat. Quae etiam virtute Ignatium ceteris praestitisse accepimus.

3. Dicere solebat, qui DEVM ducem sequeretur, eum oportere non vnum sibi caput, binos oculos, manusque attribuere, sed plurima membra cum ceteris habere communia. *Amicorum enim communia, aiunt, esse omnia.* Quo

Quo fieret, vt in communi cala-
 mitate, sensū doloris ad se quoq;
 pertinere existimaret. Sic fore, vt
 vnus omnes corporis membra
 essent? &, quod de se Apostolus
 ait: *Quis infirmatur, & ego non in-*
firmor? Quis scandalizatur; & ego
non vrer? Iter ingressurus, comiti
 negociū dabat, vt de tenui viati-
 co, quemuis mendicū obuium,
 indonatum abire ne sineret: ea
 tamen moderatione adhibita,
 vt à mendico etiam profectam
 eleemosynā appareret: nisi si quæ
 grauior incideret necessitas, quæ
 lege circūscribi non deberet. Si
 nihil q̄ aliis largiretur suppete-
 ret, animo lætus, q̄ sponte ino-
 piā esset amplexus, mente hæc a-
 gitabat, ferebatq; : *Si esset, quā li-*
beter tibi donarem! Hæc vero gra-
 tior Deo, q̄ corda scrutās homi-
 nū, donātis animo munera me-
 titur,

2. Cor. II

titur, eleemosyna est: cum quis inops à rebus, animo tamen hilaris, ac beneficus, dare paratus est amplissima; quam si diues donum, frigide tamen, offerat.

4 Cum singulari omnes caritate complecteretur, tum eos, potentissimum, qui de fama illius calumniando detraherent. Illos enim bene de se mereri affirmabat, quod ne quid prudens admitteret reprehensione dignum, redderent cautiorem. Sic enim Sapientes olim homines iudicaverunt, magnas ex inimicis utilitates capi & posse, & debere. De his ipsis nunquam minus honorifice loqui auditus est; immo honorifice de ipsis sentire, & predicare solitus. Quin & detrahi de illorum existimatione praesens, si adesset, nunquam sinebat:

*Plutarc.
de utilit.
ex hostib.*

bat : illa fere familiariter adhibens: *Recte ille à se factum existimat. Zelus non est improbandus.* Vel sic : *Maiora debentur peccatis meis supplicia. Si quid errant, veniã illis, à DEO precor.* Incredible vero memoratu est, fronte quam serena appareret, cum male aliorum, non suo vitio, audiret, vt quasi media in tempestate portum tenere videretur. Nec verbis tantũ erga inimicos officiosus erat, sed & beneficiis, cũ res daret, illos frequenter obstrinxit. Eius rei exempla colligere plura queam, sed ne quem lædere prudens videar, neue nominare cogar eos, qui hostiliter in eum incurrerunt, calumniisque vexarunt, supersedebo.

Lis illi erat, non de tribus casspellis, Ducis etiam num titulum gestanti, cum Francisca nouerca:
quam

338 DE VITA FRANC. BOR.
quam litem persequi, salua reli-
gione, ne bonis heredes fraudas-
se ignauia videretur, & iure ex-
periri coactus, lite tandem ca-
dens, tantum abfuit, vt moleste
FRANCISCVS tulerit, rem sibi
abiudicatam, vt etiã hilari fron-
te, summam animi constantiam,
atque adeo lætitiã ostenderit:
&, vt amite narrabat, gratiam iu-
dicibus habuerit. Nouerç enim
consultum potius, quod eam
coleret, quam sibi cupiebat. Ta-
li, tantaque iudicij præstantia iu-
uenis adhuc, nullis sacris initia-
tus, fuit, vt caritatem, tranquilli-
tatemq; animi, Fortune bonis o-
mnibus anteferret.

6. Laynes Præpositus generalis,
ad omnes Hispaniæ Prouincias
litteras dederat, nomina perscri-
berent, quibus eam DEVS men-
tem daret, vt, vel apud Indos
vi-

vitam in Euangelij prædicatione profundere parati essent: vel in Europa, prima Latinæ linguæ elementa pueros docere non erubescerent. FRANCISCVS, cui tum commissa Hispania, etsi legibus istis solutus esset, sua tamē manu Layni scripsit hanc animi testificationem, tabulis consignatam, optare sese pro CHRISTI nomine apud Indos sanguinem fundere, caputq; periculis obijcere. Orare itaque bona illius venia liceret in eam expeditionem proficisci; precibusque ad Deum fuis, hanc illi voluntatem promoueret.

CAPVT VIII.

De prudentia eiusdem.

DIVINÆ, non humanæ prudentiæ vnum instar omnium